

Rabbinic Parables

In the Gospels we see that one of Jesus' favorite methods of teaching is the parable. Rabbinic Literature contains almost 5,000 parables. Only two are known in Aramaic! The following is an example of a rabbinic parable:

He whose wisdom is greater than his works, what is he like? A tree whose branches are many but whose roots are few, and the wind comes and uproots it and overturns it. But he whose works are greater than his wisdom, what is he like? A tree whose branches are few but whose roots are many. Even if all the winds were to come against it, they could not move it (Avoth 3:18) [Note the close parallel with Matthew 7:24-27].

A special type of parable is the "king parable," a form often used by Jesus. The rabbinic "king parables" were collected by I. Ziegler and published in Breslau in 1903. Ziegler listed 937 such king parables. Here is an example preceded by a typical dialogue between a rabbi and his disciples:

Rabbi Eliezer said, "Repent one day before your death." His disciples asked him, "But can a man know on what day he will die?" He said, "So much the more must he repent today. Perhaps he will die tomorrow. It follows that a man should repent every day. Thus in his wisdom Solomon said: 'Let your garments always be white, and let not oil be lacking on your head' [Ecclesiastes 9:8]."

Rabbi Yochanan, the son of Zakkai, told a parable: "It is like a king who invited his servants to a feast and did not set a time for them to arrive. The wise adorned themselves and waited by the door of the palace, for they said, 'Is there anything lacking in a palace?' The foolish continued working, for they said, 'Is a feast ever given without preparation?' Suddenly the king summoned his servants. The wise entered the palace adorned as they were, but the foolish entered in their working clothes. The king rejoiced when he saw the wise, but was angry when he saw the foolish, and said, 'Those who adorned themselves for the feast shall sit down and eat and drink; but those who did not

Rabbijnse Gelijkenissen (Parabels)

In de evangeliën zien we dat een van de favoriete manieren van lesgeven van Jezus de gelijkenis is. De Rabbijnse literatuur bevat bijna 5.000 gelijkenissen. Men kent er slechts twee in het Aramees! Wat volgt is een voorbeeld van een rabbijnse gelijkenis:

Hij wiens wijsheid groter is dan zijn werken, waarop lijkt hij? Een boom die veel takken heeft, maar die weinig wortels heeft; en de wind komt en ontwortelt hem op en velt hem neer. Maar hij wiens werken groter zijn dan zijn wijsheid, waarop lijkt hij? Een boom die slechts weinig takken heeft, maar die veel wortels heeft. Zelfs als alle winden er tegenaan zouden komen, konden ze die niet verplaatsen (Avot 3:18) [Let op de nauwe parallel met Mattheüs 7:24-27].

Een speciaal soort gelijkenis is de "koningparabel", een vorm die vaak door Jezus wordt gebruikt. De rabbijnse "koning gelijkenissen" werden door I. Ziegler verzameld en in 1903 in Breslau gepubliceerd. Ziegler vermeldde 937 dergelijke gelijkenissen van de koning. Hier volgt een voorbeeld voorafgegaan door een typische dialoog tussen een rabbijn en zijn discipelen:

Rabbi Eliëzer zei: "Bekeert u één dag voor uw dood." Zijn discipelen vroegen hem: "Maar kan een mens weten op welke dag hij zal sterven?" Hij zei: "Des te meer moet hij zich vandaag bekeren, misschien zal hij morgen sterven, en daarom moet een man zich elke dag bekeren." In zijn wijsheid zei Salomo: "Laat uw kleding altijd wit zijn en laat geen olie ontbreken op je hoofd" [Ecclesiastes 9:8].

Rabbi Yochanan, de zoon van Zakkai, vertelde een parabel: "Het is als een koning die zijn dienaren uitnodigde voor een feest en geen tijd van aan te komen stelde. De wijzen tooiden zichzelf en wachtten bij de deur van het paleis, want ze zeiden: 'Ontbreekt er iets in een paleis?' De dwazen bleven werken, want zij zeiden: 'Wordt een feest ooit zonder voorbereiding gegeven?' Plotseling riep de koning zijn bedienden op, de wijzen kwamen het paleis binnen dat getooid was zoals zij waren, maar de dwazen kwamen binnen in hun werkkleding. De koning verheugde zich toen hij de wijzen zag, maar werd boos toen hij de dwazen zag en zei: 'Degenen die zich voor het feest getooid hebben, zullen gaan zitten en eten en drinken, maar zij die zichzelf

adorn themselves for the feast shall stand and look on!" (Shabbath 153a).

Note the striking similarity between the above parable and the Parable of the Ten Virgins in Matthew 25:1-13.

Here is another example of a "king parable" from Rabbinic Literature, followed by its interpretation:

The matter may be compared to a king who arranged a banquet and invited guests to it. The king issued a decree which stated, "Each guest must bring something on which to recline." Some brought carpets, others brought mattresses or pads or cushions or stools, while still others brought logs or stones. The king observed what they had done, and said, "Let each man sit on what he brought." Those who had to sit on wood or stone murmured against the king. They said, "Is it respectful for the king, that we, his guests, should be seated on wood and stone?" When the king heard this, he said to them, "It is not enough that you have disgraced with your wood and stone the palace which was erected for me at great cost, but you dare to invent a complaint against me! The lack of respect paid to you is the result of your own action."

Similarly, in the Hereafter, the wicked will be sentenced to Gehinnom and will murmur against the Holy One Blessed Be He, saying, "We sought His salvation. How could such a fate befall us?" He will answer them, "When you were on earth did you not quarrel and slander and do evil? Were you not responsible for strife and violence? That is why it is written, 'All you that kindle a fire, that encircle yourselves with firebrands, walk in the flame of your fire and among the brands that you have kindled' [Isaiah 50:11]. If you say, 'This we have from Your hand,' it is not so; you have brought it on yourselves, and therefore, 'you will lie down in torment' [ibid]" (Ecclesiastes Rabbah 3:9).

Note the similarities between this parable and the Parable of the Banquet in Matthew 22:1-14 (parallel to Luke 14:16-24). Also compare Matthew 7:21-23 and 25:41-46.

Rabbinic parables give us a clear indication of the language in which Jesus taught. Jesus was thoroughly versed in the written and oral law. As

niet voor het feest toiden, zullen staan en toekijken!" (Shabbath 153a).

Bemerk op de opvallende gelijkenis tussen de bovenstaande parrabel en de parabel van de Tien Maagden in Matteüs 25: 1-13.

Hier is nog een voorbeeld van een "koningparable" uit de Rabbijnse literatuur, gevolgd door de interpretatie ervan:

De kwestie kan worden vergeleken met een koning die een feestmaal organiseerde en gasten uitnodigde. De koning gaf een decreet uit waarin stond: "Elke gast moet iets meenemen waarop hij kan rusten." Sommigen brachten tapijten mee, anderen brachten matrassen of kussens of matjes of bankjes mee, terwijl anderen nog stronken of stenen brachten. De koning observeerde wat ze hadden gedaan en zei: "Laat iedereen zitten op wat hij meebracht." Degenen die op hout of steen moesten zitten morden tegen de koning. Ze zeiden: "Is het respectvol voor de koning, dat wij, zijn gasten, op hout en steen moeten zitten?" Toen de koning dit hoorde, zei hij tegen hen: "Het is niet genoeg dat je met je hout en steen het paleis onteert dat voor mij voor een hoge prijs is gebouwd; maar jullie durven een klacht tegen mij te verzinnen! Het gemis aan respect voor jullie is het resultaat van jullie eigen aktie." Evenzo, zullen in het Hiernamaals, de goddelozen veroordeeld worden tot Gehinnom en tegen de Heilige, Gezegend Hij, mompelen zeggende: "Wij zochten Zijn heil, hoe kon zo'n lot ons overkomen?" Hij zal hun antwoorden: "Toen u op aarde was, hebt u toen niet geruzied en gelasterd en kwaad gedaan? Was u niet verantwoordelijk voor strijd en geweld? Daarom staat er geschreven:" Allen die een vuur ontsteken, die zich omringen met brandhaarden, wandel in de vlam van jullie vuur en tussen de branden die jullie hebt aangestoken '[Jesaja 50:11]. Als u zegt: 'Dit hebben we uit Uw hand', is het niet zo; jullie hebt het zelf gebracht, en daarom, 'zullen jullie in kwelling neerliggen' [ibid]" (Ecclesiastes Rabbah 3:9).

Let op de overeenkomsten tussen deze gelijkenis en de gelijkenis van het feestmaal in Matteüs 22:1-14 (parallel in Lucas 14:16-24). Vergelijk ook Matteüs 7:21-23 en 25:41-46.

Rabbijnse parabellen geven ons een duidelijke indicatie van de taal waarin Jezus leerde. Jezus was zeer onderlegd in de geschreven en mondelinge wet. Zoals we hierboven

we noted above, he followed rabbinic custom and taught in parables, often using "king parables." Like the other sages of the first century, he would certainly have communicated his parables in Hebrew.*

* The sages were the Bible teachers and preachers of their day. They taught the common people, often using parables to make their points clear. That they taught exclusively in Hebrew is highly significant. Can proponents of the Aramaic theory supply the name of even one first-century, native-born, Palestinian sage who taught in Aramaic? (Hillel, it is true, is sometimes quoted in Aramaic, but Hillel was an immigrant from Babylonia.)

There is also textual evidence to prove that Jesus delivered his parables in Hebrew. Note how Hebraic they are, as illustrated by the Parable of the Prodigal Son:

And his father saw him, and had compassion, and ran, and fell on his neck, and kissed him ... And the father said to his servants, "Bring quickly the best robe, and put it on him, and put [literally, "give," a Hebrew idiom] a ring on his hand and sandals on his feet, and bring the fattened calf, and kill it, and let us eat and make merry" (Luke 15:20,22,23).

This passage is an excellent example of one of the characteristic features of Hebrew syntax. Greek, like other European languages, does not have this kind of sentence structure with the conjunction "and" appearing over and over again. Greek prefers to subordinate an independent clause to the main clause of the sentence. For example: "When I woke up, I got dressed. As soon as I ate breakfast, I brushed my teeth. After I read the morning newspaper, I drove to work." Hebrew, on the other hand, prefers to join clauses with the conjunction "and."* To the European, this continual use of "and" is distracting and sometimes irritating. In Hebrew, the above example would read: "And I woke up, and I got dressed, and I ate breakfast, and I brushed my teeth, and I read the morning newspaper, and I drove to work."

* Aramaic, like Hebrew and other Semitic languages, also regularly joins clauses with "and"; but Aramaic, particularly Biblical Aramaic, uses "and" noticeably less than Hebrew.

We often see this same syntax in the Old Testament. The authors' very literal translation of a brief passage below will serve as an example:

opmerkten, volgde hij de rabbijnse gewoonte en onderwees hij in parabels, vaak "koningparabels." Net als de andere wijsgeren van de eerste eeuw, moet hij zeker zijn gelijkenissen in het Hebreeuws hebben gecommuniceerd.*

* De wijzen waren de Bijbelleraren en predikers van hun tijd. Ze leerden het gewone volk, gebruikten vaak gelijkenissen om hun punten duidelijk te maken. Dat zij uitsluitend in het Hebreeuws hebben onderwezen, is zeer belangrijk. Kunnen voorstanders van de Aramese theorie de naam geven van ook maar een Palestijnse wijze uit de eerste eeuw die in het Aramees heeft lesgegeven? (Hillel, dat is waar, wordt soms geciteerd in het Aramees, maar Hillel was een immigrant uit Babylonië.)

Er is ook tekstueel bewijs om te aan te tonen dat Jezus zijn parabels in het Hebreeuws heeft gebracht. Merk op hoe Hebraïsch ze zijn, zoals geïllustreerd door de Parabel van de Verloren Zoon:

En zijn vader zag hem en had medelijden en rende en viel om zijn nek en kuste hem ... En de vader zei tegen zijn dienaren: "Breng snel het beste kleding en doe het hem aan, en doe [letterlijk, "geef," een Hebreeuwse zegswijze] een ring aan zijn hand en sandalen aan zijn voeten, en breng het gemeste kalf, en dood het, en laat ons eten en vreugde maken" (Lukas 15:20,22,23).

Deze passage is een uitstekend voorbeeld van een van de karakteristieke kenmerken van de Hebreeuwse syntaxis. Grieks heeft, net als andere Europese talen, dit soort zinsbouw niet, waarbij het voegwoord "en" steeds opnieuw verschijnt. Grieks geeft de voorkeur aan het ondergeschikt maken van een onafhankelijke clausule aan de hoofdzin in de zin. Bijvoorbeeld: "Toen ik wakker werd, kleepte ik me aan. Van zodra ik ontbeten had, poetste ik mijn tanden. Nadat ik de ochtendkrant had gelezen, reed ik naar mijn werk." Hebreeuws, daarentegen, geeft er de voorkeur aan te verbinden met het voegwoord "en."* Voor de Europeanen leidt dit voortdurende gebruik van "en" af en is soms irriterend. In het Hebreeuws zou het bovenstaande voorbeeld luiden: "En ik werd wakker, en ik kleepte me aan, en ik ontbeet, en ik poetste mijn tanden, en ik las de ochtendkrant en ik reed aan het werk."

* Aramees, zoals Hebreeuws en andere Semitische talen, verbindt zinsdelen ook regelmatig met "en"; maar het Aramees, met name het Bijbels Aramees, gebruikt "en" merkbaar minder dan het Hebreeuws.

We zien vaak dezelfde syntaxis in het Oude Testament. De zeer letterlijke vertaling van een korte passage hieronder zal als voorbeeld dienen:

And the earth was without form and empty. And darkness was on the face of the deep. And the Spirit of God moved on the face of the waters. And God said, "Let there be light." And there was light. And God saw the light that it was good. And God divided between the light and the darkness. And God called the light Day. And He called the darkness Night. And there was evening, and there was morning - first day (Genesis 1:2-5).

En de aarde was leeg en vormloos. En duisternis was op het oppervlak van de diepte. En de Geest van God bewoog op het oppervlak van de wateren. En God zei: "Laat er licht zijn." En er was licht. En God zag het licht, dat het goed was. En God verdeelde tussen het licht en de duisternis. En God noemde het Licht Dag. En Hij noemde de duisternis Nacht. En daar was avond en daar was morgen - de eerste dag (Genesis 1:2-5).

This, as well as other grammatical features in the Gospels, is actually independent confirmation that the life story of Jesus was originally written in Hebrew. Why is it, when we see features like the excessive use of the conjunction "and" in the Gospels, we do not recognize that the Gospels are derived from a Hebrew source? The English speaker has grown so accustomed to this style through reading overly literal translations of the Old Testament that when it occurs in the New Testament, he fails to recognize it as Hebrew style. He should immediately recognize it for what it obviously is - proof that the Gospels are derived from a Hebrew original.

Dit, evenals andere grammaticale kenmerken in de evangeliën, is in feite een onafhankelijke bevestiging dat het levensverhaal van Jezus oorspronkelijk in het Hebreeuws was geschreven. Waarom herkennen we niet dat de evangeliën zijn afgeleid van een Hebreeuwse bron, als we kenmerken zoals het overmatige gebruik van het voegwoord "en" in de evangeliën zien? De westerse spreker is zo aan deze stijl gewend geraakt door het lezen van overdreven letterlijke vertalingen van het Oude Testament dat wanneer dit voorkomt in het Nieuwe Testament, hij het niet als Hebreeuwse stijl herkent. Hij zou het onmiddellijk moeten herkennen als wat het duidelijk is - een bewijs dat de evangeliën van een Hebreeuws origineel zijn afgeleid.